

v pristanišče Vig v Španiji, ki je nepristranska, 54 nemških tovornih ladij s skupno tonažo 118.000 ton, katere je presenčila vojna, ko so bile s tovari na povratku iz tujine v domača pristanišča. V luke na Japonsko, pi tudi poudarja nevtralnost, se je skrilo več nemških trgovskih ladij, kojih tonaža znaša 60.000 ton. Kaka usoda pa zadene one nemške ladje, katere zalotijo na morju zavezniške bojne ladje, smo opisali zgoraj.

Kakor hitro je bila Nemčija zaprta, so zaščitile angleške in francoske bojne ladje prevoz čet, katere prihajajo iz vseh delov angleške in francoske svetovne vladavine.

Nemčija lahko vzdržuje po morju zvezo z nepristranskimi državami samo s podmornicami, katere so razkropljene po raznih sovražnih morjih, a so zopet pod strogo pazljivim očesom zavezniških podmorskih velikanov in najbolj hitrih križark.

Boji za ozemlje med Maginotovo in Siegfriedovo obrambno črto

Francozi so si utrjevali mejo napram Nemčiji deset let in so si zgradili betonirano Maginotovo obrambno črto.

Nemčija je letos dokončala napram Franciji v nekaj mesecih svoje Siegfriedove utrdbe. Siegfriedova črta se ne nahaja popolnoma ob meji ter gre po posaarskih hribih. Dotika se mest Saarbrücken in Saarlouis ter se v bližini Trierja konča ob reki Moseli.

Med francoskimi Maginotovimi in nemškimi Siegfriedovimi modernimi utrdbami je ozemlje, katero ne pripada nobeni državi in so ga Nemci posuli z manjšimi postojankami za strojnice in povrhi so ga še vsega prepletili z žičnimi ovirami in položili vanj mine.

Ta vmesni pas je začelo francosko topništvo bombardirati 6. septembra in so ga Francozi tudi osvojili. Od 6. septembra do danes je dosegla francoska armada na 5 do 10 km širokem ozemlju »brez gospodarja« tolike uspehe, da je razbila vse nemške utrdbe za strojnice, odstranila bodočo žico in so namestila v tem pasu svoje težko topništvo, s katerim obstreljujejo Siegfriedovo črto. Francosko vrhovno poveljstvo je po bojih med obema linijama v posesti točnega načrta nemških glavnih utrdb, katere so francoska izvidniška letala zadnje dni z uspehom in brez izgub fotografirala. Poskus Nemcev, da bi fotografirali Maginotovo linijo, ni uspel radi izborne francoske protiletalske obrambe.

Kakor hitro se je posrečilo Francozom zavzetje ozemlja »brez gospodarja«, prehajajo v napad na Siegfriedovo črto, iz katere skušajo razbrati najslabše točke in jih uničiti s težkim topništvom.

Nemci so uničili med umikanjem iz vmesnega pasa mostove in predore ter so zapustili polja, ki so bila pripravljena ter prikrita ali maskirana za to, da bi zaustavila napade oklopnih avtomobilov in tankov.

Francosko-nemška meja je zelo vijugasta ter gre večinoma skozi gozdove. Francoska meja glede višine vlada nad dolino reke Saare, v kateri je veliko nemških tovarn in rudnikov.

Francoške čete so že zasedle nemške utrdbe južno-zapadno od Saarbrückna, 8 km od francoske meje, in so skrajšale na ta način fronto za 10 km. Francozi so zasedli področje z ogromnimi zalogami pre-

moga, ki spadajo med največja v Posaarju. Vse ozemlje med Maginotovo in Siegfriedovo črto v okolišju Saarlouisa je v posesti francoskih čet, katere odstranjujejo vse mogoče od Nemcev zgrajene ovire za tanke.

Na Alzaškem do Švice loči Francijo ter Nemčijo reka Rena in tam je bilo doslej povsem mirno.

Nemci pošiljajo ojačenja na zapadno bojišče in izpraznjujejo obmejna mesta

Nemške radio-postaje in časopisje je prvi teden sovražnosti povsem molčalo o bojih na zapadu.

Francoski listi od 9. septembra poročajo, da je nemško vrhovno poveljstvo poslalo na zapad na pomoč radi vedno ljutejših in

na obsegu pridobivajočih bojov več divizij in večje število tankov. Najhujše borbe so se vršile prvi teden v okolici Saarbrückna, kjer so se prodirajoče francoske čete utrdile v svojih novih postojankah. Boji se bijejo globoko na nemškem ozemlju. Francoske čete so se že v minulem tednu polastile vojaško najvažnejšega ozemlja Bienwald med Reno in Lauterom. V francoski posesti je tudi vse ozemlje med Lauterburgom in Wiessenburgom, nedaleč od tromeje Alzaške, Pfalce in Badenske.

Kako resen je položaj za Nemce na opisanem področju, nam dokazuje izpraznitev vsega trenutno od Francozov ogroženega nemškega ozemlja. Urejeno je od nemške oblasti izpraznjenje mest Trier ter Karlsruhe in drugih mest vzdolž zapadne meje.

Vojne napovedi in nepristranost

Sedanje vojno stanje je omejeno le na tri velesile in na Poljsko; medtem ko zagotavljajo vse manjše države nepristranost ali nevtralnost.

Vojne napovedi

Vojni napovedi Anglije so se priključili njeni dominijoni: Avstralija, Nova Zelandija, Nova Fundlandija in južna Afrika. Vojno je napovedal Nemcem Irak v osrednji Aziji, odkoder priteka Angliji surovo olje za njeno sredozemsko mornarico, in Egipt kot neposredni čuvar Sueškega prekopa. Veliki severnoameriški angleški dominijon Kanada, ki je 10. septembra napovedala Nemčiji vojno, bo podprla Anglijo z vojaštvom in predvsem na področju letalstva. Kanadska industrija bo dobavljala Veliki Britaniji in Franciji orožje ter strelivo.

Nepriustranost in politika čakanja

Združene ameriške države so se odločile takoj za nevtralnost. Po najnovjših poročilih hoče predsednik Roosevelt sklicati

kongres ali parlament in doseči spremembo sedanjega zakona o nepristranosti, ki je prestrog. Združenim državam so sledile vse ostale ameriške države in so oznanile nepristranost, razen Kanade.

Italija je sklenila 1. septembra, da ne bo dajala v sedanji vojni nobene pobude vojaškega značaja, dasi je vezana na Nemčijo s posebno pogodbo od 22. maja 1939. Italija je osvojila politiko čakanja.

Podobno z Italijo hoče tudi Japonska počakati, kako se bodo vojni dogodki razvijali in zagotavlja zaenkrat nevtralnost.

Rusija je vezana po nenapadalni pogodbi z Nemčijo od 24. avgusta 1939 na nevtralnost. Pač pa je vpoklicala v najnovjšem času več letnikov rezervistov pod orožje. Po poročilih iz Berlina so med vpoklicani tudi starejši ljudje, kateri so odslužili že pred desetimi leti svoj vojaški rok. Mobilizirani so vsi rezervni častniki. Vse vpoklicane rezerviste so takoj preoblekli in so jih poslali v polni bojni opremljeni kam.

Po krščanskem svetu

Obljuba pred 200 leti. Obljubo je treba čimprej izpolniti, zlasti tisto, ki je bila Bogu storjena. Dogaja pa se, da ostanejo nekatere obljube neizvršene. Taka usoda je zadela obljubo, ki jo je napravil hrvatski sabor (deželni zbor) leta 1739. Obljubil je namreč svečano, da bo sezidal v Ludbregu kapelo v čast presv. Krvi Jezusovi. Namen, ki je vodil sabor pri tej obljubi, je bil prositi Boga, da bi prenehala strašna kuga, ki je takrat divjala po Hrvaškem. Prošnjo je Bog uslišal: kuga je prenehala. Člani sabora pa so na obljubo pozabili in tako je ta obljuba ostala neizpolnjena polnih 200 let. Letos pa se je sestavil v Zagrebu odbor z nadškofom dr. Stepincem na čelu, ki hoče omogočiti izpolnitev obljube, ki jo je ostal hrvatski narod dolžan 200 let. S prispevki hrvatskega naroda bodo — morda še letos — zgradili v Ludbregu kapelo v obliki kapelice Kristusovega groba v Jeruzalemu, v kateri bo postavljen oltar v čast presv. Krvi Gospodovi. Hrvatsko ljudstvo naj prispeva za to potrebna gmočna sredstva, hrvatska društva pa se pozivajo, da prevzamejo nabiranje prispevkov. Svetost obljube in čast hrvatskega naroda zahtevata, da se kapelica čimprej sežida, obljubi in namenu primerna.

Iz kakšnih družin izhajajo duhovniki? Da so to družine globoke vernosti, ne more biti dvoma. Kdor ni versko vzgojen, ne bo postal duhovnik. V naslovu postavljeno vprašanje pa se tiče številčnosti ali neštevilčnosti otrok v dotičnih družinah. Statistično je dokazano, da so tiste družine, ki dajejo duhovnike, oblagodarjene z velikim številom otrok. Za letošnje leto hočemo za to navesti dva dokaza. Škofijski list škofije v Avgsburgu (v Nemčiji) je objavil tele številke: V bogoslovju avgsburške škofije je bilo v preteklem šolskem letu 168 bogoslovcev in 30 novincev benediktinskega reda. 198 družin, katerim ti bogoslovci in redovniški novinci pripadajo, ima skupno 1190 otrok, kar povprečno znaša po šest otrok na eno družino. Drugo poročilo izhaja iz škofije Speyer (v Nemčiji) in se nanaša na letošnje novomašnike, ki jih je 29. 29 družin, katerim ti novomašniki pripadajo, je imelo 178 otrok; na eno družino odpade povprečno 6,14 otrok.

Obletnica krsta Rusov. Letos poteče 950 let, kar je ruski narod prejel krščansko vero. Niso bili Veliki Rusi niti Belorusi, ki so se prvi dali krstiti, marveč Rusini (Malorusi) ali Ukrajinci, kakor se sami najraje imenujejo. Leta 989 je kijevski vla-

dar Vladimir Veliki odredil, da se zakrament sv. krsta podeli njegovim državljanom. Obred prvega in najpotrebnejšega zakramenta so izvršili grški škofje in duhovniki. Pokristjanjenju Ukrajincev je sledilo pokristjanjenje drugih velikih vej ruskega naroda.

Katolicizem na Kitajskem. Med vojno, ki se že 2 leti vrši med Japonci in Kitajci, je opaziti velik napredek katolicizma. Je sicer res, da je vojna vihra mnogim misijonskim postajam jako škodila. Precejšnje število misijonarjev, bratov in sester je umorjenih. Nekaj jih je v zaporih, nekatere je politična oblast izgnala. Zgradbe so v nekaterih krajih razdejane, vse, kar je bilo z misijonsko postajo v zvezi, je opustošeno. Proti tem zlem činjenicam pa stoji dejstvo, da je katoliška Cerkva med vojno na Kitajskem na svojem ugledu mnogo pridobila. Katoliška

dobrodelnost nasproti ranjenim in bolnim vojakom, siromakom, otrokom je vzbudila v poganskih krajih pozornost in zahvalnost. Iz tega izvira večja naklonjenost za sprejem katoliške vere. V predavanju, ki ga je imel na katoliškem vseučilišču v Šangaju, je izjavil apostolski delegat za Kitajsko, monsignor Zanin, da ga položaj katoliške Cerkve na Kitajskem napolnjuje z največjim upom za bodočnost. Pred vojno je bilo 400.000 katehumenov (pripravnikov na sv. krst), sedaj pa jih je več kot poldrugi milijon. Značilno je, da ti katehumeni ne pripadajo siromašnim ljudskim krogom, marveč po večini krogom, ki so na visoki kulturni stopnji. Močen vtis je napravilo na pogane dejstvo, da so katoličani med vojno pomagali in še pomagajo ne samo svojim bratom v veri, marveč vsem brez razlike vere, rodu in stanu.

Sporazum in Slovenci

Dolgo zaželeni bratski sporazum med Hrvati in Srbi, ki sta ga sklenila predsednik vlade Dragiša Cvetković in vodja Hrvatov dr. Maček, se je začel izvajati. Obe hrvatski banovini, zagrebska in splitska, ter še nekaj drugih hrvatskih okrajev z Dubrovnikom vred se je združilo v samostojno hrvatsko skupno banovino, katera je dobila tudi svojega bana Hrvata dr. Šubišića. S posebnim zakonom, ki so ga podpisali kraljevski namestniki, dobi Hrvatska s svojo samoupravo tudi svojo samostojnost. V to samostojnost spada predvsem kmetijstvo, ceste, šolstvo, bolnišnice in enaki zdravstveni zavodi in še nekatere druge važne gospodarske in upravne zadeve.

Borba za samostojnost Hrvatske v okviru skupne Jugoslavije je trajala leta in leta. Mi Slovenci smo lahko ponosni na to, da je ravno naš voditelj dr. Korošec prav mnogo pripomogel bratom Hrvatom, da so dosegli v okviru naše jugoslovanske domovine samostojnost in samoupravo, ki jih zadovoljuje. Ko je bil dr. Korošec za časa zadnjih državnozbornih volitev notranji minister, je on zvesto držal s Hrvati. Neki velesrbski voditelji so zahtevali,

da bi moral dr. Korošec kot notranji minister Hrvate preganjati, zapirati, jih strogo kaznovati radi različnih nezakonitosti in nerednosti, ki so jih kot Hrvati uganjali pri zadnjih volitvah. Dr. Korošec pa kot pameten in trezen politik ni pristal na to, da bi žandarji z bajoneti Hrvate preganjali in jih pretepavali. Radi tega se je Korošec pri velesrbskih zameril in je pred Božičem raje stopil iz vlade, kakor da bi nastopal proti Hrvatom. Naš voditelj dr. Korošec je deloval z veliko vnemo in z svojo modrostjo kot pameten državnik na tem, da s s Hrvati čimprej sklene primeren in pameten sporazum. S svojim prijateljem ministrskim predsednikom Cvetkovićem je dr. Korošec vse potrebno pripravil, da se je lahko začelo z delom za sporazum.

Ker je dr. Milan Stojadinović po volitvah preveč jasno pokazal, da ni prijatelj sporazuma s Hrvati, se je moral dr. Stojadinović posloviti kot ministrski predsednik. Vsa jugoslovanska javnost ve, da je to bil prvi veliki dr. Korošev uspeh za pravi sporazum.

Ko so se nato nadaljevala pogajanja in dogovori med Cvetkovićem in dr. Mačkom, je bil naš vodja dr. Korošec tisti, ki je dal Cvetkoviću nasvete in pametna navodila, kako bi se naj Hrvate pritegnilo, da bi zopet sodelovali v jugoslovanski vladi in državni upravi.

Poljska vojaška letalca

Dr. Koroševa politika gre v obče v smeri miru. Ko je bil član prejšnje vlade, je skrbno pazil na to, da bi ne bila naša država zapletena v vojni metež. Nevarnost je zlasti začela lansko jesen ter je trajala do spomladi. Nekateri prevroči elementi nasprotnih strank so silili v neko posredovalno akcijo naše države z orožjem. Ako bi bilo po njihovem, bi morda bila nad našimi obmejnimi kraji, nad Mariborom in Slovenskimi goricami in nad drugimi kraji Slovenije, zavihrala bojna vihra z vsemi strahotami. Da se to ni zgodilo, je velik uspeh politike, ki jo je narekoval dr. Korošec. Kakor je bilo njegovo delo za mir na zunaj venčano z lepim uspehom, tako je tudi njegovo notranje pomirjevalno delo doseglo občudovanja vreden uspeh z narodnim sporazumom, sklenjenim s Hrvati, čigar območje se razteza na vso državo.

Morda bi se kje mogel iz vrst preprostih ljudi slišati kritičen glas, češ Slovenci smo napram Hrvatom po sporazumu zapostavljeni. Neupravičena je taka beseda. Slovenci že imamo svojo banovino, ki ji ni še le treba iskati mej. Naše narodnostne

Poljski ulanci, ki so znani po svoji hrabrosti

Predsednik poljske republike Moscicki podpisuje važne odredbe za vojni čas

Poljski vojaki v odmoru zavživajo hrano